

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2023-02-19 Nr. NV-337

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-96(2) TAIS-23-51(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS NESĄŽININGOS PREKYBOS PRAKTIKOS ŽEMĖS ŪKIO IR MAISTO PRODUKTŲ TIEKIMO GRANDINĖJE DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. XIV-409 2, 4 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☐ Taip ☐ Ne	Žemės ūkio ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne		2023-02-14	

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo projekto rengimą paskatino tai, kad Europos Komisijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato 2022 m. lapkričio 14 d. paklausime Nr. EUP(2022)10330 dėl 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/633 dėl įmonių vienu kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje (toliau – Direktyva) tinkamo perkėlimo į nacionalinę teisės sistemą buvo pateiktos pastabos dėl Įstatymo nuostatų neatitikties Direktyvos nuostatomis. Siūlomais pakeitimais Įstatymo nuostatos tikslinamos taip, kad jos atitiktų Direktyvos nuostatas ir būtų visiškai įgyvendinta Direktyva.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūlomos priemonės problemai spręsti yra tinkamos, kadangi būtų užtikrintas Direktyvos nuostatų visiškasis ir tinkamas perkėlimas į nacionalinę teisę. Manytina, kad Įstatymo pakeitimai turės teigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai, ypač dėl įgaliojimų reikalauti, kad pirkėjas nutrauktų draudžiamą prekybos praktiką, suteikimo priežiūros institucijai (VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūrai) – taip bus užtikrinamas sklandus žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinės veikimas. Projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Įstatymo projektu siūloma:

- Pakeisti Įstatymo 2 str. 11 dalį, nurodant, kad „*Žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjas (toliau – pirkėjas) – fizinis ar juridinis asmuo, nepriklausomai nuo jų įsisteigimo vietos, taip pat tokių asmenų grupė arba Europos Sąjungoje veikiantis viešasis subjektas, perkantis žemės ūkio ir (ar) maisto produktus*“. Šiuo pakeitimu atsisakoma reikalavimo, kad žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjas (fizinis ar juridinis asmuo) būtų įsisteigęs Lietuvoje ar kitoje valstybėje narėje, tokiu būdu žemės ūkio ir maisto produktų pirkėjo apibrėžimą visiškai suderinant su Direktyvoje pateiktu pirkėjo apibrėžimu.
- Pakeisti Įstatymo 4 str. 7 dalies 1 punktą, numatant, kad „*pirkėjas grąžina neparduotus žemės ūkio ir maisto produktus tiekėjui nesumokėjęs jam už tuos neparduotus produktus arba nesumokėjęs už tų neparduotų produktų pašalinimą, arba abiem atvejais*“. Šiuo pakeitimu suderinamos Įstatymo ir Direktyvos nuostatos – šiuo metu Įstatyme įtvirtinti žodžiai „*produktų pašalinimą iš rinkos*“ siūlomi pakeisti į „*produktų pašalinimą*“, kadangi „*pašalinimas iš rinkos*“ neatitinka Direktyvos nuostatų.
- Papildyti šiuo metu galiojančio Įstatymo 21 str. 1 dalį, numatant papildomus įgaliojimus priežiūros institucijai – įtvirtinti, kad „*Priežiūros institucija taip pat turi teisę pirkėjui skirti įpareigojimą nutraukti šiame įstatyme nustatytus draudžiamus nesąžiningos prekybos praktikos veiksmus ar įpareigojimą atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, įskaitant sutarties pakeitimą*“. Europos Komisija atkreipė dėmesį į tai, kad šiuo metu galiojančiame Įstatyme priežiūros institucijai nesuteikti įgaliojimai reikalauti, kad pirkėjas nutrauktų draudžiamą prekybos praktiką. Dėl šios priežasties neįgyvendinta Direktyvos 5 straipsnio 7 dalis.
- Pakeisti 21 str. 7 dalį, numatant atsakomybę už priežiūros institucijos privalomųjų nurodymų nevykdymą ar netinkamą vykdymą, t. y.:
 - numatant baudą už kiekvieną Agentūros privalomojo nurodymo nevykdymo dieną: „jeigu suėjus privalomojo nurodymo įvykdymo terminui tiekėjas ir (arba) pirkėjas ir (arba) viešojo administravimo subjektas nevykdo Agentūros privalomojo nurodymo pateikti finansinių ir (ar) kitų dokumentų, iš jų ir

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

dokumentų, kuriuose yra komercinių paslapčių, kopijas ir informaciją, reikalingą šiame įstatyme Agentūrai nustatytoms funkcijoms atlikti, jam skiriama **iki penkiasdešimt eurų** bauda už kiekvieną Agentūros privalomojo nurodymo nevykdymo dieną“;

- numatant atsakomybę pirkėjui už Agentūros įpareigojimo nutraukti Įstatyme nustatytus draudžiamus nesąžiningus prekybos praktikos veiksmus ar įpareigojimo atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, įskaitant sutarties pakeitimą, nevykdymą: jeigu pirkėjas „nevykdo arba vykdo ne laiku Agentūros privalomąjį nurodymą nutraukti draudžiamus nesąžiningus prekybos praktikos veiksmus, atlikti veiksmus, atkuriančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, įskaitant sutarties pakeitimą, jam skiriama **iki trijų šimtų eurų** bauda už kiekvieną pažeidimo vykdymo (tęsimo) dieną“.
- patikslinti Įstatymo 21 str. 8 dalies 1 punktą, numatant, kad už Agentūros darbuotojų reikalavimų nevykdymą ar netinkamą vykdymą, jiems atliekant 14 str. 2 dalyje nurodytus veiksmus, pirkėjams skiriama **iki trijų šimtų eurų** bauda už kiekvieną nevykdymo arba netinkamo vykdymo dieną, tokiu būdu numatant galimybę diferencijuoti teisinę atsakomybę.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Paminėtina, kad Seimas 2021-06-17 priėmė Nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje draudimo įstatymą (toliau – NPPDĮ) (įsigaliojo 2021-11-01), siekiant perkelti į nacionalinę teisę Direktyvos nuostatas, kurio įgyvendinimo mechanizmas buvo nustatytas įgyvendinamaisiais teisės aktais. Siūlomu Įstatymo projektu papildomi nesąžiningos prekybos praktikos draudžiamų veiksmų priežiūros institucijos (VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros) įgaliojimai prižiūrėti, kaip žemės ūkio produkcijos tiekėjai ir pirkėjai laikosi šio Įstatymo reikalavimų, kartu užtikrinama visiška atitiktis Direktyvos nuostatom.

STEBĖSENA

Stebėsenos rodiklių nustatymas šiame etape netikslingas, kadangi NPPDĮ 25 str. įtvirtinta, kad „Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija **iki 2024 m. balandžio 1 d.** atlieka šiame įstatyme nustatyto galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą už laikotarpį nuo 2021 m. lapkričio 1 d. iki 2023 m. gruodžio 31 d. ir parengia galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo ataskaitą“.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projektas 10 darbo dienų buvo skelbiamas derinti su visuomene (tame tarpe ir tikslinėmis grupėmis – žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjais bei šių produktų pirkėjais), suinteresuotomis institucijomis, kurios (išskyrus Teisingumo ministeriją) pastabų ar pasiūlymų nepateikė. Siūlomi teisinio reguliavimo pakeitimai atskirai su tikslinėmis grupėmis nebuvo aptariami.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Įstatymo projektas suderintas be pastabų su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Konkurencijos taryba ir VŠĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra, taip pat patikslintas pagal Teisingumo ministerijos pastabas.
- Atsižvelgiant į 2023-02-14 tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, pakartotinai pateiktas Įstatymo projektas, kuris patikslintas (suderintas darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina patikslintą Įstatymo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje). Paminėtina, kad Įstatymo projektą siūloma įtraukti į Seimo VI (pavasario) sesijos darbų programą (planuojamas svarstymo mėnuo – kovas).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas